

TERTIUM ECCLESIAE SÆCULUM.

CAPUT PRIMUM.

ROMANI ENUMERANTUR PONTIFICES.

Præfuerunt romanæ et apostolicæ Ecclesiæ tertio sæculo *Zepherinus, Callistus, Urbanus, Pontianus, Antherus, Fabianus, Cornelius, Lucius, Stephanus, Sixtus II, Dionysius, Felix, Eutyhianus* et *Caius*, quos omnes inter sanctos veneratur Ecclesia.

XVI. Zepherinus, qui pontificatum inierat an. 201, decessit VIII kal. sept. anno 219, juxta Baronium, cujus chronologia aberrat biennio, 221. Defecisse ad montanistas videtur innuere, cap. 1 *Adv. Praxeam* Tertullianus, sed hujus libro *De pudicitia* calumnia ista retunditur.

XVII. Suffectus ei est *S. Callistus I*, cujus pontificatus ab anno 219 usque ad annum 224 protenditur. Eo anno post ædificatam basilicam Transtiberinam et amplum in via Appia cœmeterium, *coss. Claudio Juliano II et Crispino*, in puteum demersus est pridie id. octobris, et in gestis ruderibus suffocatus¹.

XVIII. Tenuit deinde pontificatum *S. Urbanus*, filius Pontiani romani civis, usque ad annum 231, quo martyrio coronatus est die 25 maii, *Claudio Pompeiano et Feliciano* gerentibus consulatum.

¹ *Callistum* ad sacrum ministerium vasa argentea conflasse tradit Ven. Baronius ad an. 233. Sacro regeneravit baptismate SS. Cæciliam, Valerianum ac Tiburtium, de quibus infra cap. v. Basilicam Transtiberinam dicatam Virgini ab eodem Callisto, Platina, Pagius, alique asserunt. Idem Callistus romanus fuit et filius Domitii. Ejus decretalis, quæ extat I Conciliorum volumine, et aliæ usque ad Siricium creduntur passim supposititiæ.

XIX. Creatus postea *S. Pontianus*, Calpurnii filius, relegatus ab Alexandro Severo in Sardiniam, et sub Maximino fustibus cæsus, die 14 martii, anno 235, *Severo et Quintiano* *coss.*

XX. Ordinatus in ejus locum *Antherus*, qui nondum expleto pontificatus anno, a Maximo P. V. 111, nonas januaris occiditur in tertio *Jul. Maximini A. consulatu*, nempe anno 236¹.

XXI. Post Antherum pontificatum gessit *S. Fabianus*, Romanus, ad annum usque 250 electus, ut aiunt, columba super caput ejus desuper advolante; martyrioque coronatus in persecutione Decii, die 20 januarii, ipso *Decio II et Grato* *coss.*².

XXII. Gubernavit deinde Ecclesiam *S. Cornelius*, schisma conflante novatiano, et exortis circa lapsos controversiis, coronatus et ipse martyrio secundo pontificatus sui anno, ær. v. 252, decimo octavo kal. octobris, in consulatu *Galli et Volusiani*.

XXIII. Sedit deinde *Lucius*, Porphyrii Romani filius, exiguo et ipso tempore, cum martyrium subierit in II consulatu *Volusiani*, id est, proximo anno 253.

XXIV. Lucio successit *Stephanus*, patria Romanus, traditionis de non repetendo baptismate assertor et vindex³, et

¹ Quidam hoc in loco intrudunt pontificem *Cyriacum* nomine, de quo in Actis SS. Ursulæ et sociorum: fatentur omnes eruditi hunc pontificatum esse fictitium, Actorumque Ursulæ fidem labascere. Egi de his in dissertatione de SS. Pontiano et Anthero. *Antherus* genere Græcus, fuit diligens Actorum martyrum collector, unde et habetur Martyrologii primus auctor.

² *S. Fabianus* damnavit *Privatum*, lambesitanum episcopum, etiam in concilio 90 episcoporum in Africa condemnatum. Ignota *Privati* hæresis. Missos a Fabiano in Gallias apostolicos viros scribit S. Gregorius Turo-nensis, lib. I *Hist. Fr.* Celebratur idem Fabianus laudibus S. Cypriani, ep. LVI, ad Com.

³ Fuere qui controversias de hæreticorum baptismate inter Stephanum et Cyprianum, hujusque concilia, et epistolas de eodem baptismate pertractantes, rejecerunt inter apocrypha. Sed vide quæ scripsimus lib. XXXI *De th. disc.*, cap. XIII. Lege et tres Joannis Sbaraleæ contra Miso-rium dissertationes, necnon secundam epistolam Eusebii Philaethis ad Franciscum Morenas.

fidei, quam effuso sanguine confirmavit, propugnator illustris. Obiit 4 nonas augusti, *Valeriano IV* et *Gallieno III* *coss.*, nempe anno 257.

XXV. Episcopatum deinde gessit *Sixtus II*, Atheniensis, uno tantum anno, animadversus in cœmeterio, ut inquit S. Cyprianus, non, ut ait Prudentius, affixus cruci, VIII idus augusti, anno 258, *coss. Tusco* et *Basso*.

XXVI. Ad pontificatum evectus est post Sixtum *Dionysius*, presbyter rom. Eccl., a SS. Basilio, Dionysio Alexandrino summopere commendatus, qui migravit ad Dominum die 26 decembris an. 271, in II *Aureliani A.* consulatu¹.

XXVII. In Petri cathedra sedit post Dionysium *S. Felix I*, qui et martyr decessit III kal. jun., anno 276, consulatum *Tacito* et *Æmiliano* gerentibus.

XXVIII. Romanam deinde Ecclesiam gubernavit *S. Eutychianus*, Lunensis, qui suis manibus sepelivit martyres plusquam 342. Sedit autem an. 8, et decessit die 7 decembris an. 283, in consul. *Caii A. II* et *Garini*.

XXIX. *Caius*, Dalmata et Salonitanus, ad episcopatum romanum post Eutychianum evectus, sanctissime illum administravit usque ad VI consulatum *Diocletiani*, id est, annum 296, coronatus X kal. maias. Sedit postea *Marcellinus*, de quo in sæculo proximo.

PATRIARCHARUM NOMINA.

Tertio sæculo præfuerunt alexandrinæ Ecclesiæ post Demetrium *Heraclas*, *Dionysius*, *Maximus*, *Theonas*; Antiochenæ post Serapionem *Asclepiades*, *Philetus*, *Zebeus*, *Babylas*, *Fabius*, *Demetrianus*, *Paulus Samosatenus*, *S. Domnus*, *Timotheus* et *S. Cyrillus*; jerosolymitanæ post Narcissum *Dio*, *Gordius*, *Alexander*, *Maxabanus*, *Himenæus* et *Zabdas*.

¹ Quidam cum Antonio Pagio censent Dionysium decessisse *coss. Claudio II* et *Paterno*, id est, anno 269. Petavius vero ait vita functum *coss. Antiochiano* et *Orfito*, anno nimirum 270. Pagii autem hæc est chronologia: *Zephirinus* creatus fuit pontifex anno 197, *Callistus* 217, *Urbanus* 222, *Pontianus* 230, *Antherus* 235, *Fabianus* 236, *Cornelius* 251, *Lucius* 252, *Stephanus* 253, *Sixtus II* 257, *Dionysius* 259, *Felix I* 269, *Eutychianus* 275, *Caius* 283, *Marcellinus* 296.

CAPUT II.

TERTII SÆCULI RECENSENTUR CONCILIA.

Occurrunt primo synodi rebaptizantium, nullius in Ecclesia auctoritatis. Quarum prior est Agrippini *Carthaginensis*, celebrata circa annum 215. Aliæ indictæ fuere ab Agrippini successore Cypriano, una anno 255, altera anno 256, et alia rursus eodem anno frequentior ac plenior. Eodem anno, sive, ut sentit Baronius, 258, coactæ item fuerunt synodi *Iconii* et *Synadæ*, quibus omnibus rejicitur latum ab hæreticis baptisma.

Dixi eas synodos nullius auctoritatis, quoniam valere hæreticorum baptismum decrevit Stephanus papa, et ea quæstio finita postea fuit, ut inquit Augustinus, *plenario concilio*, quod alii putant fuisse nicænum, alii autem arelatense.

In causa vero lapsorum et contra libellaticos synodis Patrum saluberrima edita fuerunt decreta: *Carthagine* sub Cypriano, an. 251 et 252, ac rursus 254, in causa Basilidis Legionensis et Martialis, asturicensis episcopi, contententium, quamvis libellatici forent, propriis sedibus restituti. Actum pariter de recipiendis lapsis sub *Cornelio*, an. 244, coacto Romæ 60 episcoporum concilio.

Adversus hæreses ea quæ sequuntur indicta sunt. Contra Originem anno 238, *alexandrinum* sub Demetrio¹. Adversus Privatam anno 140 *lambesitanum* in Africa. Adversus Berillum *bostrenum* in Arabia, anno 244. Adversus Noetum *ephesinum* an. 255. Duobus *antiochenis* 265 et 270, damnatus Paulus Samosatenus².

¹ Origenes ea in synodo damnatus est, non propter hæresim, sed quoniam ordinatus fuerat in aliena diœcesi et genitalibus abscissis. Vide dissert. IV in III sæculum.

² Alias synodos contra Paulum celebratas innuit Eusebius lib. VII *Hist. eccl.*, cap. xxviii; postremam, quam consignavimus anno 270, qui cum Pagio Dionysii papæ obitum figunt die 26 decembris anno 269, ad hunc annum retrahunt, imo ad annum 266 Pearsonius.

CAPUT III.

HERETICI ET HERETICORUM COMMENTA.

Praxeas a Phrygia, quem circa annum 209 refutavit Tertullianus, unus e cataphrygibus, seu montanistis, *patripassianorum* sectam instituit, eorum scilicet, qui aiebant Patrem descendisse in utero Virginis et crucis subiisse patibulum. Praxeam sequuti sunt *Beryllus* et *Sabellius*, qui SS. Trinitatis personas tria dumtaxat esse nomina putaverunt.

Beryllus Bostrorum, in Arabia episcopus, ausus asserere Dominum, antequam inter homines versaretur, non substitisse in propriæ differentia personæ, ut inquit Eusebius, lib. V, cap. xxxiii, hæresim disseminabat anno 238. *Noetus* Ephesinus, quamvis Theodoretus illum vocet Smyrnensem, circa annum 245 vestigia Berylli calcavit, et Christum eundem esse cum Patre et Spiritu sancto dogmatizavit. *Sabellius* vero Ptolemaide natus circa annum 256, tam pervicaciter tres divinas personas in unam hypostasim, tanquam tres appellationes convenire affirmavit, ut ab ipso divinæ Triadis oppugnatores denominentur *sabelliani*.

Propugnavit sabellianum dogma *Paulus Samosatensis* favore Zenobiæ, reginæ Palmyrenorum, evector ad episcopatum antiochenum et damnatus duobus conciliis supra commemoratis¹.

Vixit eodem sæculo *Novatus*, presbyter carthaginensis, factor Novatiani antipapæ, qui circa annum 251 tradidit lapsis post baptismum non esse impendendam absolutionem².

Deterior cæteris videtur hæresis *manichæorum*, exorta anno 277. Hujus auctor *Cubricus*, Persarum lingua *Manes*, græca *Manichæus*, quasi fundens manna, vocatus. Is duo principia

¹ Paulum Samosatensem renovasse hæresim Artemonis et Theodoti Coriarii, autumantium Christum nudum esse hominem, affirmat Eusebius, lib. V *Hist. eccl.*, cap. xxviii. Cum summo dedecore Paulum ex Ecclesia exturbatum scribit idem Euseb., lib. VI, cap. xxx.

² Auctores complures, præsertim Græci, Novatum cum Novatiano confundunt, decepti nominum similitudine.

post Marcionem, bonum unum, alterum malum constituit; hinc duas in homine oppositas animas, pugnam concupiscentiæ et rationis, certamen carnis et spiritus, et boni malique commixtionem in qualibet re creata adstruebat; a principe tenebrarum Vetus Testamentum, a Deo bono editum Novum opinabatur. Christum apparenter crucifixum, ejusque animam in globo solis residere putavit. Præluserunt ei *Terbinthus* et *Scythianus*, his prædictus *Marcion* et *Bardesanes* Syrus, atque istis Ægyptii ac Persæ, qui *Isidem* et *Osiridem* seu *Orosmadem* et *Arimanium*, aut qualicumque appellaverint nomine, duplicem invexerunt cunctarum rerum causam, bonam et malam¹.

Fuerunt hæretici alii nominis obscurioris: *Nepos* Ægyptius, qui Papiæ sive millenariorum recoxit errorem; *Valesii* sibimet et hospitibus virilia secantes; *angelici* cultum latriæ angelis impendentes, et *apostolici* eos qui utuntur uxoribus, a sua arcentes communione.

CAPUT IV.

DE SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS TERTII SÆCULI.

Præterito ac præsentis sæculo floruit *Q. Septimius Tertullianus*, presbyter carthaginensis, quem defecisse ad montanistas tradunt circa an. 192, obiisse autem circa 220. Se fuisse gentilem et patre centurione natum, prodidit in lib. *De spectaculis*.

³ Apud Eusebium, lib. VI *Hist. eccl.*, cap. xxxvii, memoratur hæresis quædam cognominata *arabica*, asserentium animas hominum simul cum corporibus interire, et simul pariter resurrecturas, eandemque hæresim refutasse et extinxisse fertur Origenes; *rebaptizantes*, quorum memini superiori capite, et *millenarios* quosdam, non Cerinthi, sed Papiæ sectatores, quoniam errarunt, vel non explorata traditione, vel nondum expressis Ecclesiæ definitionibus, et quoniam abscissi non fuerunt a fidelium communione, non ausim hæreticos appellare. Meminit proximo capite xxxviii Eusebius hæresis *helcesaitarum*, qui integrum *Paulum* repudiabant, et aiebant indifferentem rem esse Christum abnegare, alia comminantes absurda; quæ tamen hæresis simul nata et extincta est. Videntur alia dogmatizasse ab helcesitis, de quibus superiori sæculo, cap. iii. Hos recensitos ab Eusebio sub Gordiano et Julio Philippo, hoc nempe sæculo III, describit Origenes in psalmum lxxxii.

Scriptor sententiis creber, locutione difficilis, pro christiana religione strenue contra idololatrias pugnavit; Marcionem, Praxeam, valentinianos et cainianos exagitavit, sed in plura etiam lapsus est paradoxa, affirmans rationalem animam et fortassis etiam Deum, esse sui generis corpus, angelos cum filiabus Cain incestam perpetrasse libidinem, et secundas nuptias esse tanquam supra damnandas.

Hippolytus, portuensis episcopus, florebat circa annum 234, ad quem usque chronicum suum protraxit, prout constat ex cathedra ejus marmorea, anno 1551, reperta in Agro Verano, et asservata in Bibliotheca vaticana¹. Hujus martyrium hymno XI, Περὶ στρεπ., celebravit Aur. Prudentius.

Eadem cum Hippolyto ætate floruerunt *Minutius Felix*, *Ammonius Alexandrinus* et *Julius Africanus*. Minutius, in dialogo quem inscripsit *Octavium*, refutavit profanorum fabulas, dictus propterea a Lactantio *idoneus veritatis assertor*; Ammonius cognomento *Sacca*, edidit de *Concordia Mosis cum Jesu* opus elegantissimum, et Julius Africanus tradidit concisa methodo chronographiam, explanavit historiam Susannæ, et in epistola *ad Aristidem* Salvatoris nostri genealogiam².

Fuit Ammonii discipulus *Origenes Adamantius*, Alexandrinus, natus ex Leonide martyre; an. 203, præfectus catechumenis instituendis, sed ob audaciam, qua se eviravit, pulsus a Demetrio episcopo Alexandria; ordinatus presbyter Hierosolymis ab Alexandro, anno 228, et post varia itinera et discrimina mortuus Tyri, anno 259, ætatis suæ 69. Innumera scripsit opera, inter quæ eminent multiplices in libros utriusque Testamenti lucubrationes, et *Tetrapla*, *Hexapla* et *Octapla*,

¹ Scripsit canonem paschalem, annorumque XVI periodum incipientem ab anno I Alexandri Severi, Christi 222, de quo canone viri doctissimi, Ægidius Bucherius, Franciscus Blanchinius et J. Dominicus Cassinus. An Hippolytus episcopus fuerit *Portus* Romani, an *Ponti*, an metropolita Arabiæ, controvertitur. Quidam illum cum Hippolyto Thebano confundunt.

² *Serapionis*, qui scriptis revocare studuit ad frugem Dominum, qui persecutionis tempore a fide describerat, meminit Eusebius lib. VI *Hist. eccl.*, cap. XII.

accuratæ scilicet versionum divinorum Librorum complexiones. Errores tamen docuit permultos, ut pelagianorum ἀναμαρτυρίαν, spirituum, animarumque perpetuum circulum, et post iniquorum expiationem finem gehennæ. Damnatus fuit a Theophilo Alexandrino, ab Epiphano in synodo Cypria, et a Vigilio in V œcumenica, ejusque libri decreto Gelasii declarati fuerunt apocryphi¹.

Dionysius, alexandrinus episcopus, fuit auditor Origenis, obiitque anno 265. Colitur inter sanctos a Græcis V non. octob., a Latinis 15 kal. decembris. Laudantur ejus epistolæ ad Fabium Antiochenum, Ammonem et Cononem, et ad Cognominem rom. pontificem. Accusatus a Pentapolitanis de hæresi Sabellii, naviter se ipsum purgavit.

Prætermittendi non sunt *S. Cyprianus*, episcopus carthaginiensis, et *S. Gregorius* neocæsariensis, cognomento Thaumaturgus. *Cyprianus* discessit quidem a sententia Stephani circa hæreticorum baptismum; sed errorem, si admisit, purgavit anno 258 falce martyrii². In cæteris libris et epistolis Ecclesiæ disciplinam, idolorum vanitatem, unitatem Ecclesiæ, virginum, sacerdotum, omniumque mores, servavit, ostendit, firmavit, instruxit.

Gregorius vero, qui et *Theodorus*, mirabilium operum patrator, et a Basilio Magno comparatus apostolis et prophetis, relicta Μεταφρασι, id est *Expositione* in Ecclesiastem, et *Epistola canonica de lapsis* approbata a VI synodo, sancto fine quievit

¹ Claruerunt inter Origenis discipulos *Ambrosius* olim marcionita, fidem amplexus cum *Theoctisto*, Maximino imperante; *Trypho* sacræ Scripturæ peritus, sensusque allegorici scrutator, et *Beryllus*, qui fuit episcopus Bostræ in Arabia, de quo cap. III.

² Epistolas, quibus rejicitur hæreticorum baptisma, in dubium revocarunt nonnulli. Enituit ea in re Raymundi Missorii ingenium et elegantia. Missorio alii præluserant, quibus adhæsit in sua *Historia eccles.* Franciscus Morenas. In Missorium acuit stylum Joannes Sbaralea; in Morena Eusebius Philalethes. Nostrum judicium pronuntiavimus lib. XXIII *Theol. discipl.*, cap. V, et lib. XXXI, cap. XIII.

Cyprianus ad fidem christianam conversus opera Cæcili presbyteri, hujus sibi cognomentum adsevit. Illius vitam scripsit *Pontius* ipsius diaconus.

post synodum antiochenam anni 265, cui interfuit, et in qua Paulum Samosatensem damnavit, atque inter sanctos colitur a Græcis, Latinisque XV kalendas decembris.

Addo Symmachum Samaritanum, qui edidit græcam Veteris Testamenti translationem¹; *Caium* presbyterum R. E., qui scripsit contra Artemonem et Theodotum; *Geminum Antiochenum*, qui, teste Hieronymo, pauca reliquit ingenii sui monumenta; *Hymenæum Hierosolymitanum*, cujus libros testatur se legisse S. Maximus, scholiastes S. Dionysii Areopagitæ; *Anatolium*, episcopum laodicenum, qui *Canones paschales* exaravit; *Commodianum*, qui se nominat *Mendicum Christi*², scriptorem *Instructionum* adversus paganos; *Archelaum*, Caschorum in Mesopotamia episcopum, qui contra manichæos disputavit; *Victorinum*, martyrem e Pannonia, qui in sacros Libros edidit Commentaria, omnesque hæreses exagitavit; *Pamphilum*, qui scripsit libros quinque apologeticos pro Origene, et martyrii palmam obtinuit; *Lucianum* denique et *Hesychium* martyres, qui in conferendis corrigendisque græcis divinæ Scripturæ codicibus sedulam navarunt operam³.

CAPUT V.

DE ROMANIS IMPERATORIBUS ET MARTYRIBUS.

Ineunte III sæculo romanum regebat imperium *Septimius Severus*⁴ Afer, filius Marci Getæ ac Fulviæ Piæ. Is enim

¹ *Symmachum* fuisse ebionæorum hæresi infectum, ait Eusebius lib. VI *Hist. eccl.*, cap. xxvii. Ab illo ebionitas appellatos esse *symmachianos* constat ex Augustino, lib. I *Contra Cresconium*, cap. xxxi, et lib. XIX *Contra Faustum*, etc.

² Videtur *Commodianus* vixisse temporibus S. Sylvestri, siquidem cap. xxxiii hortatur ethnicos, ut ad ejusdem Sylvestri gregem accedant, quanquam hic nonnulli mendum subesse opinantur.

³ Confutavit montanistas *Zoticus*, episcopus Ostrenus ac martyr. In eosdem stylium acuit *Caius*, discipulus Origenis, de quo lib. VI *Hist. eccl.* Eusebius. Contra Origenem S. *Methodius M.*, episcopus Tyri. Adversus manichæos *Archelaus*, Caschorum in Mesopotamia antistes. *Malchion*, presbyter antiochenus contra Paulum Samosatensem.

⁴ Cognominatus *Pertinax*, extinctus in Anglia ingluvie et stomachi cruditate. Restituit *Pantheon*, subegitque Britannos.

principatum adeptus anno 193, eum administravit usque ad consulatum *Elpidii Rufi* et *Pomponii Bassi*, ad annum 211, quo mortuus est Eboraci, quarta die februarii. Orta est Severi edicto quinta¹, eaque sævissima persecutio anno 202. Trucidati tamen fuerunt anno 200 Carthagine *Speratus*, alique undecim martyres Scyllitani². Interfecti eadem persecutione grassante pater Origenis *Leonides*, *Plutarchus*, *Serenus*, *Heraclides*, *Hera* adhuc cathecumena, alique, de quibus lib. VI Eusebius. Illustre fuit martyrium virginis *Potamiænæ* post acerbissimos cruciatus cum matre *Marcella* igni damnata, et cujus exemplo permulti Alexandrini cives subiere martyrium. *SS. Perpetuæ* et *Felicitatis*, necnon *Rutilii* et *Manvili*, qui anno 203 martyrium in Africa passi sunt, meminerunt præter Martyrologia Tertullianus et Augustinus. Passus item circa hoc tempus Albæ Helvetiorum *Adaleon*, de quo tom. II maii, pag. 35, Bollandistæ; *Andeoli* subdiaconi in quatuor partes ense ligneo conscissi memoriam colunt Martyrologia kalendis maii.

Severo defuncto imperatores creati sunt *M. Aurel. Bassianus Antoninus*, dictus *Caracalla*, a veste ad talos demissa, et *Septimius Antoninus Geta*, filii Severi et Juliæ³; at Geta, non-

¹ Origo persecutionis fuit a Plautiano, quem Severus in Orientem proficiscens reliquerat præfectum Urbis. Idem Severi et Bassiani vitæ insidias molitus interfectus est, ut refert Herodianus.

² De *Sperato*, qui Carthagine securi percussus fuit, et de proconsule *Saturnino*, qui illum damnavit, et paucis post diebus captus est oculis, vide Tertullianum ad Scapulam, cap. iii. *Hera* in Martyrologio romano die 22, dicitur Irais, et ab Eusebio item, lib. VI, cap. iv, *Ἰραϊς*. Tres Heraides distinguendas esse monet eo loci Valesius. Meminit Eusebius proximo c. v S. martyris *Basilidis*, unius ex apparitoribus, qui Potamiænâ duxerant ad supplicium, ad Christum S. Virginis apparitione conversi. Nec abstinuit Severus a cæde *Philippi*, præfecti Ægypti, quoniam christianæ religioni addictus erat. Sequenti cap. vi idem Eusebius, et Nicephorus, lib. IV, cap. xxxiii, scribunt existimasse nonnullos advenisse imperante Severo tempora Antichristi, atque in ea opinione fuisse scriptorem quemdam, Judæe nomine, qui disseruit de LXX hebdomadibus Danielis.

³ *Julia* fuit secunda uxor, nam prior fuit Marcia, quam aliqui matrem Caracallæ falso putarunt. Julia adeo fuit impudica, ut se cum eodem Caracalla incestu polluerit, sibique illo necato Antiochiæ mortem conscivit. Privigni cum noverca et germana matre connubium damnat lex